

**Oriëntatie-
hulp voor
ouders**

Kinderen met eet- en drink- problemen

Deze Oriëntatiehulp gaat over eet- en/of drinkproblemen bij jonge kinderen met een ontwikkelingsachterstand.

De Oriëntatiehulp laat zien wat de mogelijke oorzaken zijn, welke zorg en ondersteuning er is en waar je meer informatie kan vinden.

Start >

Mijn kind heeft problemen met eten en/of drinken:

Wat zie ik aan mijn kind?

Wat kan de oorzaak zijn?

Wie kan mij helpen?

Waar vind ik meer informatie?

Inleiding

Colofon

Inleiding

Maak je je als ouder zorgen over het eet- en/of drinkgedrag van je jonge kind? En heb je het idee dat dit gedrag echt anders is dan de gangbare, kleinere problemen bij veel jonge kinderen op het gebied van eten en drinken? Maak dan gebruik van deze Oriëntatiehulp, ontwikkeld voor en door ouders van jonge kinderen met eet- en/of drinkproblemen en (een vermoeden van) een ontwikkelingsachterstand.

De Oriëntatiehulp heeft als doel om ouders een overzicht te bieden, op weg naar het vinden van een oorzaak, de juiste informatie en, indien nodig, de juiste zorg of ondersteuning. We hopen dat ouders met de Oriëntatiehulp in de hand sneller een oplossing kunnen vinden voor het eet- en/of drinkprobleem van hun jonge kind.

ieder(*in*)

De koepelorganisatie van mensen met een lichamelijke handicap, verstandelijke beperking of chronische ziekte.

Colofon

Deze Oriëntatiehulp is ontwikkeld door De Argumentenfabriek in opdracht van Ieder(in). De Oriëntatiehulp is tot stand gekomen in samenwerking met BOSK (Vereniging van mensen met een lichamelijke beperking), VKS (Vereniging Volwassenen, Kinderen en Stofwisselingsziekten), Vereniging Cornelia de Lange syndroom (Vereniging van ouders met een kind met een zeldzame genetische aandoening) en diverse deskundigen op het gebied van zorg en ondersteuning aan kinderen met eet- en drinkproblemen en (een vermoeden van) een ontwikkelingsachterstand.

De Oriëntatiehulp is mogelijk gemaakt door het ministerie van VWS en PGOsupport in het kader van de Top20-agenda van 'PG werkt samen' (een samenwerkingsverband van Patiëntenfederatie NPCF, Ieder(in) en het Landelijk Platform GGz).

Wat zie ik aan mijn kind?

- Ik zie dat mijn kind zich niet goed ontwikkelt
- Ik zie dat mijn kind niet goed eet en/of drinkt
- Ik zie dat mijn kind eten en/of drinken niet goed verwerkt
- Anderen (zoals een arts of op de opvang) zien dat mijn kind niet goed groeit, eet en/of drinkt

Wat zie ik aan mijn kind?

Ik zie dat mijn kind zich niet goed ontwikkelt

- Mijn kind is te dun, te dik, te klein of te groot.
- Mijn kind heeft problemen met de overgang van vloeibare naar vaste voeding.

Ik zie dat mijn kind niet goed eet en/of drinkt

Ik zie dat mijn kind eten en/of drinken niet goed verwerkt

Anderen (zoals een arts of op de opvang) zien dat mijn kind niet goed groeit, eet en/of drinkt

Wat zie ik aan mijn kind?

Ik zie dat mijn kind zich niet goed ontwikkelt

Ik zie dat mijn kind niet goed eet en/of drinkt

- Mijn kind heeft problemen met het drinken uit borst of fles.
- Mijn kind eet en/of drinkt niet of moeizaam, of heeft hiervoor veel tijd nodig.
- Mijn kind heeft specifieke eet- en/of drinkvoorkeuren zoals voor vorm of smaak.
- Mijn kind heeft problemen met drinken en eten door de mond tijdens of na sondevoeding.
- Mijn kind heeft problemen met het eten van een lepel of vork.
- Mijn kind kauwt niet of onvoldoende.
- Mijn kind slikt moeilijk.
- Mijn kind kwijlt overmatig.
- Mijn kind heeft tandpijn.

Ik zie dat mijn kind eten en/of drinken niet goed verwerkt

Anderen (zoals een arts of op de opvang) zien dat mijn kind niet goed groeit, eet en/of drinkt

Wat zie ik aan mijn kind?

Ik zie dat mijn kind zich niet goed ontwikkelt

Ik zie dat mijn kind niet goed eet en/of drinkt

Ik zie dat mijn kind eten en/of drinken niet goed verwerkt

- Mijn kind kokhalst en/of spuugt.
- Mijn kind heeft last van veelvuldig terugkomen van voeding door de neus.
- Mijn kind ruikt zuur.
- Mijn kind heeft (vermoedelijk) pijn tijdens en/of na het eten.
- Mijn kind heeft verstopping in de darmen (obstipatie).
- Mijn kind heeft diarree.
- Mijn kind heeft regelmatig afwijkende ontlasting, bijvoorbeeld waterig of in een heel donkere kleur.
- Mijn kind laat voedsel uit zijn mond lopen als het ligt.

Anderen (zoals een arts of op de opvang) zien dat mijn kind niet goed groeit, eet en/of drinkt

Wat kan de oorzaak zijn?

-   **Lichamelijke (aangeboren) problemen**
-   **Psychische en/of gedragsproblemen**
-   **Invloed van de omgeving**
-   **Mijn kind heeft een ontwikkelingsachterstand**

Wat kan de oorzaak zijn?

- **Lichamelijke (aangeboren) problemen**
  - Hersenen >
  - Mond >
  - Zintuigen >
  - Luchtwegen, maag en darmen >
  - Spieren >
  - Immuunsysteem >
  - Stofwisseling >
- **Psychische en/of gedragsproblemen**
- **Invloed van de omgeving**
- **Mijn kind heeft een ontwikkelingsachterstand**

Wat kan de oorzaak zijn?

- **Lichamelijke (aangeboren) problemen**
  - Hersenen**
    - Mijn kind heeft hersenen die mogelijk niet optimaal werken, bijvoorbeeld door zuurstofgebrek bij de geboorte.
  - **Mond**
  - **Zintuigen**
  - **Luchtwegen, maag en darmen**
  - **Spiere**n
  - **Immuunsysteem**
  - **Stofwisseling**
- **Psychische en/of gedragsproblemen**
- **Invloed van de omgeving**
- **Mijn kind heeft een ontwikkelingsachterstand**

Wat kan de oorzaak zijn?

Lichamelijke (aangeboren) problemen

Hersenen >

Mond ▾

- Mijn kind heeft een lip- en/of gehemeltepleet (schisis).
- Mijn kind heeft mogelijk kaakproblemen zoals vergroeiingen.
- Mijn kind heeft mogelijk pijnlijke tanden.
- Mijn kind is mogelijk over- of ondergevoelig in de mond.

Zintuigen >

Luchtwegen, maag en darmen >

Spieren >

Immuunsysteem >

Stofwisseling >

Psychische en/of gedragsproblemen >

Invloed van de omgeving >

Mijn kind heeft een ontwikkelingsachterstand >

Wat kan de oorzaak zijn?

- **Lichamelijke (aangeboren) problemen**
  - **Hersenen** >
  - **Mond** >
  - **Zintuigen**
    - Mijn kind heeft mogelijk problemen met kijken, horen, proeven, ruiken, voelen of evenwicht.
    - Mijn kind is mogelijk onder- of overgevoelig voor geluid, geur, licht, smaak of samenstelling van eten en/of drinken.
  - **Luchtwegen, maag en darmen** >
  - **Spieren** >
  - **Immuunsysteem** >
  - **Stofwisseling** >
- **Psychische en/of gedragsproblemen** >
- **Invloed van de omgeving** >
- **Mijn kind heeft een ontwikkelingsachterstand** >

Wat kan de oorzaak zijn?

Lichamelijke (aangeboren) problemen

Hersenen >

Mond >

Zintuigen >

Luchtwegen, maag en darmen

○ Mijn kind heeft mogelijk problemen met de luchtwegen.

○ Mijn kind heeft mogelijk problemen met het verteren van voedsel.

○ Mijn kind heeft mogelijk last van maaginhoud die terugstroomt in de slokdarm (reflux).

○ Mijn kind heeft mogelijk darmkrampen.

○ Mijn kind heeft mogelijk darmen die verkeerd liggen (malrotatie).

Spiieren >

Immuunsysteem >

Stofwisseling >

Psychische en/of gedragsproblemen

Invloed van de omgeving

Mijn kind heeft een ontwikkelingsachterstand

Wat kan de oorzaak zijn?

- **Lichamelijke (aangeboren) problemen**
  - **Hersenen** >
  - **Mond** >
  - **Zintuigen** >
  - **Luchtwegen, maag en darmen** >
  - **Spiersen**
    - Mijn kind heeft mogelijk slappe spieren (spierslapte of een slappe tongspier).
    - Mijn kind heeft, terwijl het zijn spieren niet gebruikt, last van te hoge spanning in zijn spieren (spasme).
  - **Immuunsysteem** >
  - **Stofwisseling** >
- **Psychische en/of gedragsproblemen** >
- **Invloed van de omgeving** >
- **Mijn kind heeft een ontwikkelingsachterstand** >

Wat kan de oorzaak zijn?

- Lichamelijke (aangeboren) problemen**
  - Hersenen >
  - Mond >
  - Zintuigen >
  - Luchtwegen, maag en darmen >
  - Spieren >
  - Immuunsysteem**
    - Mijn kind is mogelijk allergisch voor bijvoorbeeld gluten of koemelk.
  - Stofwisseling >
- Psychische en/of gedragsproblemen**
- Invloed van de omgeving**
- Mijn kind heeft een ontwikkelingsachterstand**

Wat kan de oorzaak zijn?

- Lichamelijke (aangeboren) problemen**
  - Hersenen >
  - Mond >
  - Zintuigen >
  - Luchtwegen, maag en darmen >
  - Spieren >
  - Immuunsysteem >
  - Stofwisseling
  - Mijn kind heeft mogelijk een erfelijke stofwisselingsziekte.
- Psychische en/of gedragsproblemen**
- Invloed van de omgeving**
- Mijn kind heeft een ontwikkelingsachterstand**

Wat kan de oorzaak zijn?

Lichamelijke (aangeboren) problemen >

Psychische en/of gedragsproblemen ✓

- Mijn kind is angstig, boos of sluit zich af.
- Mijn kind heeft mogelijk een negatieve of ingrijpende ervaring gehad (al dan niet met eten en/of drinken).
- Mijn kind heeft mogelijk een psychisch voedingsprobleem.
- Mijn kind heeft mogelijk autisme (spectrum stoornis).
- Mijn kind heeft mogelijk een hechtingsprobleem.

Invloed van de omgeving >

Mijn kind heeft een ontwikkelingsachterstand >

Wat kan de oorzaak zijn?

Lichamelijke (aangeboren) problemen >

Psychische en/of gedragsproblemen >

Invloed van de omgeving

- Gezinsleden beïnvloeden mogelijk het eet- en/of drinkgedrag van mijn kind.
- De plek waar mijn kind eet en/of drinkt maakt dat mijn kind zich niet op zijn gemak voelt.
- Ik ben ongerust over de eet- en/of drinkproblemen van mijn kind, mogelijk neemt mijn kind deze onrust over.
- Ik weet niet goed hoe ik mijn kind eten en/of drinken moet geven, mogelijk neemt mijn kind deze onzekerheid over.

Mijn kind heeft een ontwikkelingsachterstand >

Wat kan de oorzaak zijn?

- Lichamelijke (aangeboren) problemen >
- Psychische en/of gedragsproblemen >
- Invloed van de omgeving >
- **Mijn kind heeft een ontwikkelingsachterstand** v
  - Mijn kind kan door een ontwikkelingsachterstand mogelijk niet goed (leren) eten en/of drinken.
  - Mijn kind kan door een syndroom, beperking of aandoening mogelijk niet goed (leren) eten en/of drinken.

Wie kan mij helpen?

Klik op een knop voor meer informatie.

Ikzelf, als ouder >

Algemene
hulp >

Samenwerkings-
team >

Gespecialiseerde
hulp >

Wie kan mij helpen?

Klik op een knop voor meer informatie.

Ikzelf, als ouder >

Algemene hulp

Huisarts >

Jeugdgezondheidszorg >

Samenwerkings-
team >

Gespecialiseerde
hulp >

Gezinsondersteuning >

Wie kan mij helpen?

Klik op een knop voor meer informatie.

Ikzelf, als ouder >

Gespecialiseerde hulp

Kinderarts >

Diëtist >

Revalidatie-arts >

Fysiotherapeut >

**Algemene
hulp** >

**Samenwerkings-
team** >

Gedragsdeskundige >

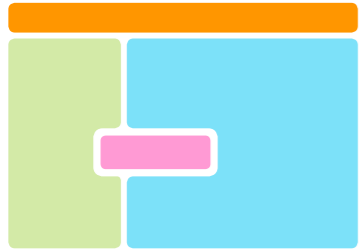
**Arts verstandelijk
gehandicapten (AVG)** >

Ergotherapeut >

Logopedist >

Wie kan mij helpen?

< **Ikzelf,
als ouder**

Wat zijn overwegingen om hiervoor te kiezen?

- Ik ken mijn kind het beste.
- Ik en/of mijn omgeving hebben mogelijk invloed op het eet- en/of drinkgedrag van mijn kind.

Wat kan ik zelf doen?

- Ik kan als ouder zelf de regie voeren in de zorg en ondersteuning voor mijn kind.
- Ik probeer bij mijn kind verschillende manieren (en soorten) van eten en/of drinken uit.
- Ik lees over de voedingsproblemen van mijn kind om het zo goed mogelijk te kunnen begeleiden.
- Ik ga uit van mijn (onderbuik)gevoel over mijn kind en het (mogelijke) probleem en spreek dit uit.
- Ik ga bij mezelf na waarom ik precies ongerust ben.
- Ik verzorg mijn kind, zoals door te helpen bij het eten.
- Ik deel mijn ervaringen met andere ouders, zoals op fora, bij ouderorganisaties en in netwerken.
- Ik vraag advies en informatie bij een ouderorganisatie of patiëntenvereniging.
- Ik bereid gesprekken met hulpverleners en behandelaars goed voor; ik ben een volwaardige gesprekspartner.
- Ik zoek zelf naar geschikte (alternatieve) behandelaars voor mijn kind.

Klik hier voor meer online informatie over behandeling, ontwikkelingsachterstanden en voeding.

Wie kan mij helpen?

Wat zijn overwegingen om hiervoor te kiezen?

- Ik heb algemeen advies nodig over hoe om te gaan met de eet- en/of drinkproblemen van mijn kind.
- Ik wil dat de onderliggende oorzaken van het eet- en/of drinkprobleem van mijn kind worden onderzocht.
- De huisarts is al bekend met ons gezin en onze situatie en voelt hierdoor vertrouwd.
- Ik wil graag een verwijzing naar gespecialiseerde hulp.

< Huisarts

Wat doet een huisarts?

- De huisarts kan problemen bij eten en/of drinken en/of groei signaleren bij kinderen.
- De huisarts kan ouders helpen bij het omgaan met de eet- en/of drinkproblemen van hun kind.
- De huisarts kan verwijzen naar gespecialiseerde hulp.
- Een huisarts heeft een eigen praktijk, hiervoor is geen verwijzing nodig. Bel voor meer informatie of het maken van een afspraak.

Klik hier voor meer online informatie over behandeling, ontwikkelingsachterstanden en voeding.

Wie kan mij helpen?

Wat zijn overwegingen om hiervoor te kiezen?

- Ik wil algemeen advies over gezonde voeding voor mijn kind.
- Ik heb algemeen advies nodig over hoe om te gaan met de eet- en/of drinkproblemen van mijn kind.

< Jeugd-
gezondheids-
zorg

Wat doet de jeugdgezondheidszorg?

- De jeugdgezondheidszorg (JGZ) is vaak een onderdeel van (of een ander woord voor) Centrum voor Jeugd en Gezin of consultatiebureau.
- De JGZ kan ouders informeren over gezonde voeding, opvoeding en ontwikkeling.
- De JGZ kan problemen bij eten en/of drinken en/of groei signaleren bij kinderen.
- De JGZ kan ouders adviseren over voeding en het oplossen van algemene problemen bij eten en/of drinken.
- Bij de JGZ werken jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen.
- Voor de JGZ is geen verwijzing nodig. Bel voor meer informatie of het maken van een afspraak.

Klik hier voor meer online informatie over behandeling, ontwikkelingsachterstanden en voeding.

Wie kan mij helpen?

Wat zijn overwegingen om hiervoor te kiezen?

- Ik wil als ouder extra informatie over het (afwijkende) eet- en/of drinkgedrag van mijn kind.
- De eet- en/of drinkproblemen hebben te maken met problemen thuis of op de opvang.

Wat doet gezinsondersteuning?

- Een gezinsondersteuner kan ouders advies en/of hulp bieden bij het opvoeden.
- Een gezinsondersteuner kan ouders helpen bij het hanteren van hun eigen onrust en onzekerheden.
- Een gezinsondersteuner kan thuis langskomen om praktische tips en hulp te geven.
- Een gezinsondersteuner heet soms ook praktisch pedagogisch gezinsondersteuner (ppg) of pedagogisch hulpverlener.
- Voor gezinsondersteuning is soms een verwijzing nodig.

< **Gezins-
onder-
steuning**

Klik hier voor meer online informatie over behandeling, ontwikkelingsachterstanden en voeding.

Wie kan mij helpen?

Wat zijn overwegingen om hiervoor te kiezen?

- Mijn kind heeft moeite om zijn mond goed te gebruiken.
- Mijn kind communiceert niet of nauwelijks.

< Logopedist

Wat doet een logopedist?

- De logopedist kan helpen bij problemen met de coördinatie van ademen, zuigen en slikken.
- De logopedist kan een kind leren eten en/of drinken, zoals door het ontwikkelen van het mondgevoel.
- Sommige logopedisten hebben zich gespecialiseerd in eet- en/of drinkproblemen van kinderen, bijvoorbeeld als sensorische integratietherapeut (over de zintuigen) of als preverbale logopedist (voordat een kind praat).
- Een logopedist werkt in zorginstellingen voor mensen met een verstandelijke handicap, gespecialiseerde kinderdagcentra, ziekenhuizen of heeft een eigen praktijk. Hiervoor is soms een verwijzing nodig.

Klik hier voor meer online informatie over behandeling, ontwikkelingsachterstanden en voeding.

Wie kan mij helpen?

Wat zijn overwegingen om hiervoor te kiezen?

- De eet- en/of drinkproblemen van mijn kind zijn te verhelpen of te verminderen door de spieren te trainen.

< Fysio-therapeut

Wat doet een fysiotherapeut?

- De fysiotherapeut kan ouders leren hoe ze hun kind eten kunnen geven, en oefent hier mee.
- Sommige fysiotherapeuten hebben zich gespecialiseerd in kinderproblematiek (kinderfysiotherapeut).
- Sommige fysiotherapeuten hebben zich gespecialiseerd in eet- en/of drinkproblemen, bijvoorbeeld als sensorische integratietherapeut.
- Een fysiotherapeut werkt in zorginstellingen voor mensen met een verstandelijke handicap, gespecialiseerde kinderdagcentra, ziekenhuizen of heeft een eigen praktijk. Hiervoor is soms een verwijzing nodig.

[Klik hier voor meer online informatie over behandeling, ontwikkelingsachterstanden en voeding.](#)

Wie kan mij helpen?

Wat zijn overwegingen om hiervoor te kiezen?

- De eet- en/of drinkproblemen van mijn kind kunnen minder worden als het aangepaste materialen of hulpmiddelen krijgt.
- De eet- en/of drinkproblemen van mijn kind kunnen verminderen als het specifieke fysieke vaardigheden leert.

< Ergo-
therapeut

Wat doet een ergotherapeut?

- De ergotherapeut kan adviseren over hulpmiddelen bij het eten zoals een aangepaste stoel, tafel of bestek.
- De ergotherapeut kan een kind fysieke vaardigheden aanleren (binnen de mogelijkheden van het kind).
- Sommige ergotherapeuten hebben zich gespecialiseerd in eet- en/of drinkproblemen, bijvoorbeeld als sensorische integratietherapeut.
- Een ergotherapeut werkt in zorginstellingen voor mensen met een verstandelijke handicap, gespecialiseerde kinderdagcentra, ziekenhuizen of heeft een eigen praktijk. Hiervoor is soms een verwijzing nodig.

Klik hier voor meer online informatie over behandeling, ontwikkelingsachterstanden en voeding.

Wie kan mij helpen?

Wat zijn overwegingen om hiervoor te kiezen?

- Ik wil meer algemene kennis over voeding: wat is gezonde voeding en wat heeft mijn kind nodig?
- Mijn kind eet te veel of te weinig.
- De eet- en/of drinkproblemen van mijn kind komen doordat mijn kind (veel) voedsel niet wil of kan eten.
- De eet- en/of drinkproblemen van mijn kind worden veroorzaakt door voedsel waar mijn kind allergisch voor is.

< **Diëtist**

Wat doet een diëtist?

- De diëtist kan ouders adviseren over welke voeding en/of welk dieet voor hun kind geschikt is.
- Sommige diëtisten hebben zich gespecialiseerd in eet- en/of drinkproblemen bij ontwikkelingsachterstanden (diëtist verstandelijk gehandicaptenzorg).
- Sommige diëtisten hebben zich gespecialiseerd in kinderproblematiek (kinderdiëtist).
- Een diëtist werkt in zorginstellingen voor mensen met een verstandelijke handicap, gespecialiseerde kinderdagcentra, ziekenhuizen of heeft een eigen praktijk. Hiervoor is soms een verwijzing nodig.

Klik hier voor meer online informatie over behandeling, ontwikkelingsachterstanden en voeding.

Wie kan mij helpen?

Wat zijn overwegingen om hiervoor te kiezen?

- De eet- en/of drinkproblemen van mijn kind hebben te maken met een gedragsprobleem van mijn kind.
- De eet- en/of drinkproblemen van mijn kind hebben te maken met problemen thuis of op de opvang.
- De eet- en/of drinkproblemen van mijn kind hebben te maken met mijn eigen onzekerheid.

< Gedragsdeskundige

Wat doet een gedragsdeskundige?

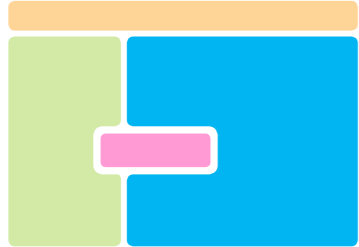
- De gedragsdeskundige kan vaststellen wat de mogelijkheden en beperkingen zijn van een kind.
- De gedragsdeskundige kan vaststellen of een kind gedragsproblemen heeft of dat het normaal gedrag vertoont.
- De gedragsdeskundige kan helpen bij gedragsproblemen van een kind, thuis of op de opvang.
- De gedragsdeskundige kan bijvoorbeeld een (ortho)pedagoog of psycholoog zijn.
- De gedragsdeskundige kan onderzoek doen naar problemen in de sociale omgeving van een kind.
- Een gedragsdeskundige werkt in zorginstellingen voor mensen met een verstandelijke handicap, gespecialiseerde kinderdagcentra, ziekenhuizen of heeft een eigen praktijk. Hiervoor is soms een verwijzing nodig.

Klik hier voor meer online informatie over behandeling, ontwikkelingsachterstanden en voeding.

Wie kan mij helpen?

< Kinderarts

Wat zijn overwegingen om hiervoor te kiezen?

- De eet- en/of drinkproblemen van mijn kind komen mogelijk door een onderliggende ziekte of beperking.
- De kinderarts heeft brede kennis en kan hierdoor gericht verwijzen naar andere hulp.
- De voorlichting, het advies en de begeleiding van de jeugdgezondheidszorg helpen niet (voldoende).
- De kinderarts blijft bij mijn kind tot het 18 jaar is en leert mijn kind en ons gezin daarom goed kennen.

Wat doet een kinderarts?

- De kinderarts kan onderzoek doen naar de oorzaak van de eet- en/of drinkproblemen.
- De kinderarts kan ouders adviseren en kinderen behandelen bij eet- en/of drinkproblemen.
- De kinderarts kan verwijzen naar een andere specialist of andere hulp.
- Een kinderarts werkt in een ziekenhuis, hiervoor is een verwijzing nodig.

Klik hier voor meer online informatie over behandeling, ontwikkelingsachterstanden en voeding.

Wie kan mij helpen?

Wat zijn overwegingen om hiervoor te kiezen?

- De eet- en/of drinkproblemen van mijn kind zijn het gevolg van een ziekte of een lichamelijke beperking.
- Mijn kind moet (opnieuw) leren beter te bewegen om de eet- en/of drinkproblemen te verminderen.

< Revalidatie-arts

Wat doet een revalidatiearts?

- De revalidatiearts kan een kind helpen bij het omgaan met de problemen met eten en/of drinken, zoals door motoriek te trainen.
- De revalidatiearts heeft kennis over (de samenhang tussen) problemen met bewegen en de hersenen.
- Een revalidatiearts werkt in een ziekenhuis of revalidatiecentrum, hiervoor is een verwijzing nodig.

Klik hier voor meer online informatie over behandeling, ontwikkelingsachterstanden en voeding.

Wie kan mij helpen?

Wat zijn overwegingen om hiervoor te kiezen?

- Voor de verstandelijke beperking van mijn kind is specifieke kennis en kunde nodig.

Wat doet een AVG?

- De Arts voor Verstandelijk Gehandicapten (AVG) is specialist op het gebied van verstandelijke beperkingen.
- De AVG behandelt kinderen met een verstandelijke beperking en kan ouders, begeleiders en andere hulpverleners adviseren.
- De AVG kan een schakel zijn tussen ouders en specialisten.
- Een AVG werkt in zorginstellingen voor mensen met een verstandelijke handicap, gespecialiseerde kinderdagcentra en ziekenhuizen. Hiervoor is een verwijzing nodig.

< AVG

Klik hier voor meer online informatie over behandeling, ontwikkelingsachterstanden en voeding.

Wie kan mij helpen?

Wat zijn overwegingen om hiervoor te kiezen?

- De eet- en/of drinkproblemen van mijn kind vragen om meerdere type hulpverleners.
- Een team behandelt niet alleen de eet- en/of drinkproblemen, maar ook eventuele andere problemen.
- Een teamcoördinator/gezinscoach kan (afstemmings)taken overnemen van mij, dit scheelt mij als ouder tijd.
- Ons gezin heeft ondersteuning nodig bij het omgaan met de eet- en/of drinkproblemen van mijn kind.

< Samenwerkings-team

Wat doet een samenwerkingsteam?

- In een samenwerkingsteam werken diverse hulpverleners met elkaar samen.
- Voorbeelden van deze (multidisciplinaire) teams zijn eet- en drinkteams, wijkteams, integrale vroeghulp, revalidatiepeutergroep, medisch kinderdagverblijf (MKD) en het kinderdagcentrum (KDC).
- Naam en functie van teams kan (per gemeente) verschillen, gericht op bijvoorbeeld preventie of behandeling.
- Voor een samenwerkingsteam is soms een verwijzing nodig.

[Klik hier voor meer online informatie over behandeling, ontwikkelingsachterstanden en voeding.](#)

Waar vind ik meer informatie?

Hieronder staat een selectie van websites, bedoeld voor verdere oriëntatie.

- **Over behandelingen, advies en ondersteuning**
- **Over ontwikkelingsachterstanden**
- **Over voeding**

Waar vind ik meer informatie?

Hieronder staat een selectie van websites, bedoeld voor verdere oriëntatie.

Over behandelingen, advies en ondersteuning

www.cjg.nl

Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)

www.integralevroeghulp.nl

Informatie over integrale vroeghulp

www.mee.nl

Landelijke organisatie voor opvoedondersteuning

www.gz-psychologennet.nl

Informatie over GZ-psychologen

www.dietistvg.nl

Beroepsvereniging van diëtisten voor verstandelijk gehandicapten

www.nvlf.nl

Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie (NVLF)

nvfk.fysionet.nl

Beroepsvereniging van kinderfysiotherapeuten (NVFK)

www.nvavg.nl

Beroepsvereniging van Artsen voor Verstandelijk Gehandicapten (NVAVG)

www.vbtgg.nl

Vereniging tot bevordering der Tandheelkundige Gezondheidszorg voor Gehandicapten

www.vkjp.nl

Vereniging voor Kinder- en Jeugdpsychotherapie (VKJP)

Over ontwikkelingsachterstanden

Over voeding

Waar vind ik meer informatie?

Hieronder staat een selectie van websites, bedoeld voor verdere oriëntatie.

Over behandelingen, advies en ondersteuning

Over ontwikkelingsachterstanden

www.ontwikkelingsachterstand.nl

Informatie en oudercommunity

www.nssi.nl

Informatie over sensorische integratie

www.downsyndroom.nl

Informatie over het syndroom van Down

www.stofwisselingsziekten.nl

Informatie over stofwisselingsziekten

www.kennispleingehandicaptensector.nl

Informatie over de gehandicaptenzorg

www.platformemg.nl

Informatie over ernstige meervoudige beperkingen

www.bosk.nl/mcg-emb

Vereniging van mensen met een ernstige meervoudige beperking

www.vgnetwerken.nl

Vereniging voor ouders met een kind met een verstandelijke beperking

Over voeding

Waar vind ik meer informatie?

Hieronder staat een selectie van websites, bedoeld voor verdere oriëntatie.

Over behandelingen, advies en ondersteuning >

Over ontwikkelingsachterstanden >

Over voeding ✓

www.voedingscentrum.nl

Informatie over gezond eten en drinken

www.stichtingvoedselallergie.nl

Informatie over voedselallergie

www.glutenvrij.nl

Informatie over glutenallergie

www.nee-eten.nl

Oudervereniging Nee-eten